

REDACTIE
en
ADMINISTRATIE
GENT
GARENPLAATS

Ongeteekende brieven
worden niet opgenomen

DE LANDBOUWER

Maandblad voor Buitenlieden

ABONNEMENTSPRIJS :
VOOR ZES MAANDEN
35 Centiemen

AANKONDIGINGEN :
Prijs volgens Tarief
Voorop betaalbaar

De Wet-Schollaert en de buitenlieden

De wet door den heer Schollaert ontworpen ontmoet bij de democraten, en voornamelijk in de Werklieden-Partij, een hevigen tegenstand.

Reeds is een veldtocht van protestatie aangevangen door meetings, vlugschriften en plakbrieven met eene plotselinge eensgezindheid, die onze tegenstrevers met verbazing slaat.

In de Werklieden-Partij heeft men zich afgevraagd, of het niet gevaarlijk ware dergelijke propaganda te maken en of wij ons de buitenlieden, die reeds voor onze gedachten gewonnen zijn, niet vijandig tegenover ons zouden stemmen; dat wij onvermijdelijk hervallen in het kleriko-liberale vraagstuk, dat ons den maatschappelijke strijd zou doen vergeten, die de eenige reden van bestaan onzer partij uitmaakt.

Op deze vraag zullen wij antwoorden met een krachtig antwoord: **NEEN!**

Wij willen de verdwijning niet der katholieke scholen. Doch men zou zich mogen verwachten aan dezelfde toegevendheid vanwege de katholieken. Dus, het wetsontwerp-Schollaert bereikt slechts dit dubbel doel: het onderdrukken der vrijheid van geloofsbelijdenis en het afschaffen der onzijdige officiele scholen.

Inderdaad, met het stelsel-Schollaert zal de godsdienst in allescholen onderwezen worden, wat voor gevolg zal hebben de verdwijning der onzijdige rationalistische⁽¹⁾ onderwijsinstellingen, daar deze over geene genoegzame geldmiddelen beschikken.

Het is den verplichtenden katholieken godsdienst voor hen die gelooven en voor hen die niet gelooven. Het is daarbij nog de ondersteuning der huidige katholieke rijke-menschen-scholen, niet alleen met het geld der vrienden, maar ook met de kluiten der armen.

Om den maatschappelijke strijd met goed gevolg te leiden, doen wij een beroep op alle rechtschapen lieden, zonder onderscheid van denkwijze; van onzen kant vragen wij eerbied voor onze geloofsbelijdenis. Vrijheid en verdraagzaamheid dus, van weerskanten.

Deze vrijheid en verdraagzaamheid moeten zich uitbreiden tot het

onderwijs, hetwelk, gebaseerd op de wetenschap, door den onderwijzer in de school moet gegeven worden; het godsdienstig onderricht kan in de kerk geschieden.

Dus de onderwijzer in de school, de priester in de kerk en de vrijheid om het eene en het andere onderricht te ontvangen, zelfs alle twee tegelijk, wanneer men daartoe lust heeft!

De buitenmensch, met zijn goede geaardheid, heeft de leemte begrepen die er heerscht in de katholiek-liberale politiek. Zijn vertrouwen in de oude partijen is geknakt, omdat wij hem het katholicisme getoond hebben, afgeweken van den weg hem door den godsdienst aangewezen; omdat wij hem getoond hebben dat *liberalisme en vrijheid* slechts holle woorden zijn voor hem wien de natuur of de verdeling der rijkdommen niet genoeg toegerust heeft om den strijd voor het bestaan te kunnen volhouden.

De boeren hebben alsdan al de belangrijkheid der maatschappelijke vraagstukken begrepen, alsook de noodzakelijkheid om de oude partijen te wijzigen.

Zij hebben ons ook begrepen, wanneer wij hen de rijke geloovigen aanwezen die hen deden hopen op een gelukkig hiernamaals, maar wier eenige strekkingen zich er bij bepaalden om voor zich zelve een aardsch paradijs van deze wereld te maken.

Toonen wij aan de buitenlieden dat, benevens de talrijke onrechtvaardigheden van de wet-Schollaert, er geene rekening wordt gehouden noch van de verplichting noch van de kosteloosheid van het onderwijs.

Zij stelt eene noodlottige partij-wet daar, die de godsdiensttwisten zal doen herboren worden tot na-deel der maatschappelijke kwestien, welke het gouvernement kan noch mag oplossen.

Zeggen wij aan de buitenlieden: gij vraagt de afschaffing der rechten op den takak, de hervorming der landbouw-comices, de uitbreiding van de gemeenschapswegen, de afschaffing der voorrechten van den grondbezitter, enz., enz., en het gouvernement antwoordt met u eene schoolwet op te dissen, die gij niet gevraagd hebt!

Toonen wij hen ditzelfde gouvernement, dat het milioen weigerde door Anseele gevraagd om deschade te vergoeden door de boeren geleden tijdens de laatste overstromingen, maar ons geld verspilt aan den Congo; dit gouvernement, dat de wet op de jacht door Defnet voorgesteld naar het jaar één verzendt,

alsook het ontwerp van Niezette op de landbouw-comices.

Eene propaganda aldus aangevangen, zal ons de vijandschap der buitenlieden niet op den hals halen, wel integendeel. Zij zal hen laten zien dat het gouvernement geene enkele gelegenheid laat voorbijgaan om de godsdiensttwisten te doen ontbranden en aldus afleiding aan de maatschappelijke vraagstukken te geven.

Zij zal hen doen begrijpen dat zij maar vertrouwen kunnen stellen in eene socialistische Kamer, en, verre van onze gedachten te verlaten, zullen de buitenlieden ze geestdriftiger en talrijker aankleven.

F. PISSEORT.

Tot het Volk van Buiten

Bij het nagaan der pogingen welke sinds een jaar door de partijen des lands worden ingespannen om hen respectievelijk naar hunnen kant te krijgen, moet de Belgische landman zich reeds dikwijls met zekere fierheid de opmerking hebben gemaakt dat, sinds hij het stemrecht heeft bekomen, hij *van tel* is geworden in zijn land.

Wij vertrouwen echter dat hij niet vergeten zal wien hij zijne verheffing tot den graad van mensche danken heeft, en dat hij, thans van zijne dwalingen en vooroordeelen ontvoegd, zich te gelegener tijd van zijne schuldpllicht te kwijten jegens de partij die voor hem gewerkt en gestreden heeft en die, aan haar programma getrouw, onvermoeid zal werken en strijden voor al wie werken en lijden!

Tot voor een paar jaren, nog, was de verdeling slechts eene 0 in 't cijfer, goed om hooge pachten en zware lasten te betalen; om voor de tafels der rijken het vee en het wild en voor het leger zijne zonen op te kweeken; om overvloed voort te brengen en geluk te scheppen en zelf in gebrek en leed te leven. In tijd van kiezingen alleen wilde men hem wel eens laten vermoeden dat er onderscheid bestond tusschen hem en de redeloze dieren, maar eenmaal die dagen voorbij, bekommerde zich niemand meer om het lot van den buitenslaaf.

Niemand...?

De hand op 't hart, boeren en boeren-werklieden, om die vraag te beantwoorden... De socialisten liepen ter allen tijde uwe dorpen af met hunne bladen en brochuren; zij wachtten daartoe de tijdstippen der kiezingen niet af. Ook waren

hunne schriften zoowel tot de niet-kiezers als tot de kiezers gericht. De katholieken noemden hen uitzendingen der hel, wervers voor satan, maar uwe gezonde rede deed u voor die benamingen de schouders ophalen. De liberalen scholden hen uit voor bedriegers, maar nadien hebt gij reeds meermaals ondervonden dat dezen hunnen eigen naam weggaven. En wat bleef er ten slotte over van al de galachtige stoffen welke men tegen ons uitbraakte... wat zien wij hedendaags gebeuren?

Het volk stroomt vertrouwend in den schoot van het socialisme, terwijl katholieken en liberalen, die in hunne bladen elkander gedurig in 't haar zaten, die bij elke gelegenheid elkander op stokslagen onthaalden, die na iedere kiezing elkaanders ruiten verbrijzelden, thans verbonden sluiten die eens te meer bewijzen dat wij gelijk hadden, toen wij verzekerden dat, al schreeuwden zij nog zoo hard tegen elkander, zij zich altijd goed verstonden waar het er op aankwam den arbeider van stad en buiten het bloed uit te zuigen en het vleesch af te knagen. Tusschen de kiezingen en de balloteringen gaan zij tot elkander, en onder het kuischen eener lekkere flesch, — het zweet van boer en werkmans, — maken die onverzoonlijke vijanden van gister gemeene zaak. Het verschil wordt gedeeld, zooals zulks geschiedt tusschen koopers en verkoopers om eenige ter markt gebrachte waar, en de zwoegeer is verkocht en geleverd...

Soortgelijke middelen, echter, om het volk onder den hiel te houden, kan men beschouwen als de laatste krampstuipen onzer stervende vijanden... Zulke platbroekerij, zooveel lafheid, getuigen alleenlijk van de zwakheid des doodstrijds! Hadden de socialisten zich tot zulke verachtelijke rol willen verlagen, op dit oogenblik zetelden zij met een driemaal grooter getal in de Kamers, als het geval is.

Maar neen, wij willen geen verminkt programma: al of niet! klinkt onze leus...

Lafheden zooals te Thuin en elders gepleegd werden, is het werk van volksverraders, van bedriegers hunner eigene kiezers. Met eerlijke middelen alleen willen wij ons doel bereiken. Het volk moet ons kunnen oordeelen... Wij winnen meer en meer zijn vertrouwen en zullen dit niet beschamen.

Landbouwers, en gij, mindere werklieden van den buiten, gij ook komt eens tot ons over. Het samen-

(1) Rationalisme beteekent: stelsel waarbij men het godsdienstig geloof op het begrip der rede grondvest.

heulen van katholieken en liberalen moet uwe goede trouw in de eerlijkheid der oude partijen een duchtigen kraak toegebracht hebben en u hebben doen denken dat alle twee gelijk hadden toen zij voor u elkander voor valschaards en dieven verweten.

Reeds van voor lang door beiden bedrogen en uitgebuit, zijt gij begonnen met alle partijen onder ééne rangschikking te plaatsen en de namen van katholieken, liberalen en socialistes achter elkander en in eene zelfde gemoedsbeweging uit te spreken. Voegt hier nog bij dat men uwe onbekendheid met de feiten en toestanden benuttigde om bij u ons de walglijkste eerloosheden aan te tijgen, en het is te begrijpen dat het u moeilijk werd, uwe vrienden uit uwe vijanden te scheiden.

Maar, arbeiders van het veld, er is een afdoend middel om de tarwe uit het krokkezaad, om de waarheid uit de leugen te ziften. Stelt u alleenlijk deze vraag: wie strijd voor het veroveren derzelfde rechten en voordeelen voor ons en voor hen? Het antwoord dat hierop in uwen geest zal ontstaan, kan slechts ten gunste der socialistes luiden.

Werklieden alleen kunnen de belangen van het werkvolk ter harte nemen. De wetten door de rijken gemaakt, blijken weldra allen in hun voordeel alleen geschikt te zijn. Waartoe moeten, bijvoorbeeld, de beschermrechten anders dienen dan om het goud en het zilver naar de geldstapels van den Staat en naar de brandkasten uwer eigenaars te doen stroomen? Want weest zeker, buitenlieden, dat de gestemde grensrechten u geen voordeel zullen aanbrengen, terwijl uwe broeders van elders er slechts door zullen lijden. En eenmaal dien weg ingeslagen, is er geene uitkomst te voorzien. Andere landen, die zich door onze beschermingswetten zullen benadeeld vinden, zullen maatregelen nemen welke ons langs eenen anderen kant de voordeelen zullen doen verliezen ons door het protectionisme geschonken. Dan hebben wij weer naar nieuwe middelen uit te kijken om 't geschokte evenwicht in eenige andere bron van ons bestaan te herstellen, maar kort nadien vinden wij den steen terug in ons land, dien wij er uit, op den akker van dezen of genen gebuur hadden geworpen; en zoo gaat het immer over en weder. Wie zal durven met den blik vooruit dringen om na te gaan welken toestand de toekomst ons bereidt?... En toch de voorvallen afwachten en zich schikken volgens de omstandigheden, getuigt alleen van gemis aan doorzicht. Het is zich laten medeslepen op goed geluk.

Het was ongetwijfeld na tal van vergeefsche studiën aan de verklaring van dit onderwerp gewijd te hebben, dat minister De Bruyn onlangs in de Kamer zegde, dat de boeren die hunne pachten niet konden betalen, maar hunne maten moesten oprollen en arbeidslieden worden. Gij hebt uw bloed van woede voelen zieden wanneer gij die woorden van den minister van landbouw in de nieuwsbladen last. Hewel, de man was ten minste rechtzinnig, wanneer hij zich aldus uitdrukte: hij dierf nog zeggen wat

de andere rijken maar durven denken.

Ziedaar, broeders van den buiten, de mannen die zich uwe vrienden noemen en u tegen ons waar-schuwen en ophitsen: waar hunne belangen in den schaduw der uwen staan, aarzelen zij niet, zoo noodig, uw gansch bestaan op te offeren!... Dat is hunne oplossing der maatschappelijke kwestie... Het wezenlijke middel ter redding van den landbouw, wettelijke regeling der pachtsommen, namelijk, hebben wij hen reeds honderde malen voor de voeten geworpen, maar telkens schoppen zij het weg; zij noemen het eenen aanslag tegen de vrijheid van den eigendom. Schoone vrijheid, voorwaar, die hen toelaat boer en landswerkmans tot het merg uit de beenderen te persen!...

Buitenlieden, verwacht geene verbetering in uw lot van den kant der rijken: ons programma alleen behelst de punten die het geluk der arbeiders kunnen verzekeren, en het ontbreekt ons nog alleen aan uwen steun om hetzelfde uit te voeren... THILO.

Bedriegt-den-Boer

België levert geen vee genoeg op om zijne bevolking te voeden; het heeft daartoe andere landen noodig en voornamelijk Holland.

De rechten op het vee en het sluiten der Hollandsche grenzen, brengen geene winst op voor de kleine landbouwers, maar wel voor de groote landbouwers en grondbezitters.

De eerste kunnen maar ten hoogste 1, 2 of 3 beesten kweken: de plaats niet alleen ontbreekt hem, maar ook het geld, om meer magere beesten te koopen en deze te voeden.

Nemen wij zoo een klein boerke tot voorbeeld: hij gaat naar de markt en verkoopt zijne beesten 20, 30 tot 40 franken duurder als vroeger (als de grenzen van Holland voor België openstaan). Welnu, wat baat hem dit? eens verkocht, moet ons boerke naar de magere markt, en daar zal hij het geld dat hij meer ontvangen heeft voor zijn vet vee, moeten zien verdwijnen om mager vee te koopen, dat zeer schaarsch is door de sluiting der Hollandsche grenzen.

Integendeel, de groote grondeigenaars hebben niet 1, 2 of 3, maar 3 tot 5 honderd magere beesten gekocht, hunne weiden en stallen er mede gevuld, en zullen ze, eens ge-vet, naar de markt brengen, duur verkoopen en veel geld winnen. En later zal hun goede vriend, de heer minister van landbouw, de grenzen van Holland weer openen, om hun toe te laten opnieuw hunne weiden en stallen te voorzien, maar tevens ook voor ons klein boerke, want deze moet ook voldoening krijgen. En alzoo is de toer gespeeld: de kleine is geveleid en bedrogen geworden en de grooten hebben hun coffre-forts kunnen vullen. (Redevoering Anseele in de Kamer.)

Voor de kleine landbouwers ligt daar de redding niet.

Noch rechten op dit of dat, noch het sluiten der grenzen voor vee, zullen hen redden, dat weten onze ministers en de groote grondeige-

naars wel. Maar ze doen dit, om de kleine landbouwers hunne oogen uit te steken.

Voor mij ligt de redding van den landbouwer in den afslag van de pachten; daar is het voornaamste punt. Maar ja wel, dat zullen de groote eigenaars niet doen, dat willen zij niet, hunne inkomsten zouden verminderen. Maar met de rechten te stemmen, hebben zij voor eenigen tijd de kleinen schijnbaar gered (leest: bedrogen), ten koste van de werkende bevolking van geheel het land, die zij daardoor al langs om meer in armoede dompelt.

Maar wat kan hun dat schelen, als zij maar bijtijds van de kleine pachters betaald worden?

Het schijnt dat eenige bevoorrechte personen, op voorhand verwittigd dat het gouvernement de grenzen van Holland zou openen, 2 of 3 weken voor de opening de beste Hollandsche beesten (want de streken verschillen veel in hoedanigheid) voor een kleinen prijs gekocht hadden, waardoor zij eene grootere winst deden dan de personen die maar konden koopen als wanneer de grenzen open verklaard werden bij ministerieel besluit.

A. D.

ONGELUKSWET

Belasting op de eetwaren, verraad der dompers

Weg met de uithongeraars!

De schanddaad is voltrokken, trots de protestatiën die allerwege in 't land zijn opgegaan. De boter en margarine zijn door de klerikalen belast, met 20 frank de 100 kilos.

De bloem wordt belast met 2 fr. de 100 kilos of 2 centimen per brood.

Geen twijfel meer, op den oogenblik dat wij deze woorden tot U richten, is het zeker dat ook de belasting op de suikerij zal gestemd zijn.

Men stemde eveneens belastingen op het hout, dat dient om de mijnwerken te schoren en de zekerheid in de onderaardsche hellen te vergrooten, en op de haver dat den vervoerdienst zal treffen.

Kort samengevat luidt de wet aldus:

Min brood, boter en margarine voor de armen, de verdunning van het suikerijsap, dat zij drinken, meer gevaar voor de mijnwerkers, grootere uitgaven voor de paarden van het leger, die eten op ons kosten, meer lasten voor huurhouders, voermans enz. waarvan de kleinen meer en erger dan de grooten zullen getroffen worden.

Deze wet is eene schande, eene uitdaging, een revolutionnairen maatregel.

De loonen zijn reeds laag in België, ons volk verzwakt en de nijver-

heid ondergaat den nadeeligen invloed van 't verminderen der werkrachten van ons volk.

't Is op dien oogenblik dat de klerikale volkshaters het voedsel der natie komen belasten om meer rente te trekken van hunne grondbezittingen.

't Zijn de rente-eters die triomfeeren tegen de brood-eters, de lui-aards tegen de werkers.

En neemt wel in acht, werklieden, dat de schelmen die deze rechten stemden op uw dagelijksch brood, verklaren dat deze belastingen nog maar een begin zijn, de minste hunner eischen!

De appetijt komt bij die geldwolven al etende. Zij zijn onbeschaamd genoeg om te zeggen, dat deze belastingen de boeren moeten redden.

't Is eene leugen. Hoe meer de boer werkt, zweet en zorgt, hoe min hij heeft, daar de pachten regelmatig verhoogden van zoo gauw de landbouwer zijnen grond verbeterd.

Wil men de bewijzen met officiële cijfers door de regeering zelve opgegeven?

Ziehier de waarde der gronden en de prijzen der pachten per hectare, in de volgende jaren voor de provincie Oost-Vlaanderen:

In 1846 was eene hectare 3000 fr. waard; in 1856, 4290 fr.; in 1866, 5347 fr.; in 1880, 5851 fr., en terwijl de gronden aldus in waarde klommen verhoogden de pachten: in 1846, 87 fr. per hectare; in 1856, 100 fr.; in 1866, 130 fr.; in 1880, 150 fr.

Het gaat dus op den buiten gelijk in de stad: de meerdere voortbrengst, de meerdere arbeid der kleinen heeft alleen aan de grooten gebaat.

VOOR DE LANDBOUWERS zijn er andere en betere hervormingen in te voeren, gevraagd door de socialistes.

Wij willen dat de wet de pachten terugbrengt op den prijs van 1840. — Wij willen dat men de loonen der landbouwwerklieden verhoogt door de wet. — Wij willen dat de landbouwer vergoed wordt, wanneer hij na twintig jaar zijne hofstede moet verlaten, voor al de verbeteringen die hij er aan gebracht heeft. — Wij willen niet dat het den eigenaar toegelaten zij het land van den landbouwer uit te zuigen, met de boomen die hij plant en voor zijne rekening verkoopt. — Wij willen dat de Staat vette levert aan den kostenden prijs en landbouwmaterieel verschaft aan elke gemeente ter beschikking van allen. — Wij willen dat de braakliggende gronden tot staatseigendom worden gemaakt en bewerkt voor zijne rekening door vereenigingen van landbouwwerklieden.

IN 'T ALGEMEEN

willen wij niet, dat men geld klopt op 't voedsel der arme menschen.

Waarom belast men de villa's niet die jaarlijks in de badsteden Oostende, Spa, Blankenberghe, Heyst, Knocke, enz. uit den grond oprijzen.

Waarom worden de speelhuizen, de koersen, de luxe niet getroffen?

Waarom het land niet ontlast, door de legerkosten, die 55 miljoen

per jaar bedragen, te verminderen? Waarom werpt men miljoenen weg aan den Congo?

Waarom bouwt men fort en die 100 miljoen kosten?

Waarom een koning aan 3 1/2 miljoen per jaar, zonder de staartjes, en het half dozijn paleizen?

Waarom die hoge ambtenaars aan 10, 15 en 20 duizend fr. per jaar, wanneer de werklieden op den buiten en in de stad met fr. 1,50 tot fr. 2,50 moeten voortsukelen?

Waarom die ambassadeurs in vreemde landen die tot honderd duizend franks per jaar trekken om naar bals en soupers te gaan? En wij moeten den buit betalen van dit alles!

In plaats van 't inkomen te belasten, slaat men geld op onzen rug om geheel dien troep nietsdoeners en schadelijke menschen en instellingen te behouden.

Het bier, de suiker, de genever, de tabak, het vleesch, de boter, de margarine, de suikerij en de bloem, zie daar waarop men de miljoenen legt, noodig om het kraam van de kapitalisten recht te houden.

Schande! Schande! Driemaal schande!

De christene democraten

Zij, die huichelachtig verklaarden voor de kiezingen de werklieden te zullen verdedigen, hebben de regering gesteund in hare vuige plannen. In de stemming der lasten op de boter en margarine kwam het op hunne stem aan om ze te doen verwerpen.

Maar de kerels die passeeren als democraten, Daens, Helleputte, Janssens, Hoyois, Nyssens, — minister van arbeid — Fichet en De Malander, stemden met 't gouvernement. — Huyshauwer en Sergeant d'Hendecourt onthielden zich en de vuile wet passeerde.

Wanneer het er op aankwam op hunne stemmen om het recht op de bloem te verwerpen, dat aangenomen werd met 71 stemmen tegen 67, onthielden zich vier dezer fameuze democraten, zijnde Mousset, Huyshauwer, Colfs en Lauters. Dank aan hunne onthouding, werd deze wetsbepaling insgelijks aangenomen.

Werklieden, gij zult deze kerels gedenken. Gekozen door de rijken, broeders der kapitalisten in 't banketteeren, betaald om de werklieden te misleiden, te lasteren en te verdeelen, kunnen deze domesticke en schotelvodden der grooten niet anders handelen dan zij het deden. 't Is hun werk.

Geloovige Werklieden,

Volgt hen niet, de huichelaars, die U tot hiertoe zoo schandelijk bedrogen!

Volgt ze niet, de valschaards, die beweren godsdienstig te zijn en het geef ons heden ons dagelijksch brood van den Onzen Vader verloochenen door 't brood te belasten.

Z'hebben uw kiesrecht laten verminderen, zij komen nu uw voedsel te belasten, dat is uw loon vermin-

deren. Volgt ze niet, die sleepdragers der grondeigenaars zouden het land naar de revolutie voeren.

DE SOCIALISTEN

alleen zijn de partij der werklieden, Zij prediken de vereeniging der armen onder ééne vlag. Worden zij gekozen door de werklieden, 't is onder hun toezicht dat zij handelen, spreken en schrijven, getrouw aan een programma, dat de grondwet der armen is. 't Is voor de werkers buiten de bemoeiing van miljoenairs, dat onze gekozenen rekening moeten geven hunner daden. — De socialisten kunnen dus nooit inkomende rechten stemmen, omdat zij het volk zelve zijn, dat onder die lasten lijdt.

En daarom stichtten zij samenwerkingen die de levensmiddelen deden afslaan en wier schoone gevolgen de klerikale volksvijanden nu willen vernietigen.

Werkers van stad en buiten,

Op dus, allen op! om den oorlog te voeren tegen de uithongeraars. Gij zijt kiezers, met eene stem, 't is waar, maar gij zijt talrijk. Op! om de hansworsten en bedriegers van 't Staatsbewind te jagen, die niets anders dan de belangen der rijken en de armen met zoete woorden en oudbakken hervormingen — op papier dan nog — om den tuin willen leiden.

Op, en van heden af aan de propaganda, eerst voor de gemeentekiezingen, daarna voor de wetgevende Kamers. — Op, voor den grooten kuisch in den stal der advocaten van de uitbuiters en rentedieven, die boer en werkmans uitzuigen.

DE KATHOLIEKEN

EN DEN

Boerenwerkmans

Telkenmale de socialist en initiatief nemen, komen de kapitalisten en hunne knechten achter om te trachten met een enkelen, zeer dikwijls verraderlijken sprong, hunne tegenstrevers vooruit te zijn. Zoo begonnen zij verleden jaar, op onze stappen, hunne kiespropaganda op den buiten en eigenden zich onbeschaamd verscheidene punten uit ons programma toe. Te beginnen met het accijnsrecht op den tabak. Die hatelijke belasting, zooals zij ons nazegden, stond vooraan op de lijst der afschaffingen die zij gingen bewerkstelligen wanneer de kiezers er hun de macht toe gaven.

Reeds van 't eerste jaar zou die tirannieke bepaling doorgeschrapt worden...

Waarom er zoo lang mede gewacht? Waren zij te voren niet aan 't roer zooals nu?... Gij begrijpt, lezer, men moest dit behouden als een kieslokaas voor 1894, en intusschen zou het henneken nog eenige gouden eieren leggen.... Daarbij heeft het nog slechts aan 'n haarken gedependeerd of de beloften op dit punt gedaan, gingen de duizenden anderen van vroeger op de doodenlijst vervoegen... Men begon reeds te polsen of het niet zou pakken om te zeggen dat men achteruit was met dringender ontwerpen, dat de

socialisten stokken in de wielen hadden gestoken, en veel vijven en zessen.

En als ieder jaar liet men den tjampetter eenen Zondag, na de mis, den dag afkondigen waarop men het getal tabaksplanten moest gaan opgeven dat men geplant had.

Maar de woede der buitenlieden had tot in de knoekotten van het gouvernement weergalmd, en uit vrees voor de wraak der kiezers, die zich reeds in de gemeentekiezingen van dit jaar zou lucht geven, werd er beslist dat men nog wel den tijd zou vinden om in den tegenwoordigen zittijd de tabakskwestie op te lossen... Een oogenblikkelijk stil middel aan de verontwaardiging der bedotte buitenkiesers: Tijd zal raad geven, en moet men tot de opheffing van dien tol besluiten, men zal wel zien in welke gaten 't gegoten om de buitenlieden langs elders weer uit te persen wat men hen langs hier toegeeft, want behalve de hoge traktementjes, die maar altijd vermenigvuldigen, hebben wij nu nog het zwarte monster van 'n Congo, dat maar altijd met zijnen muil zal open liggen om tot zelfs onzen laatsten cent te verzwellen.

't Is waar dat ge dan weer zult schreeuwen tegen de bedriegers die u zoo liefelijk in de doekskens wisten te wikkelen, maar intusschen zijn de wetgevende kiezingen weer aanstaande en het middel om u weer braaf te maken ligt voor de hand. Uwe ware vrienden zullen weer bedriegers en huichelaars, en de bedriegers en huichelaars uwe ware vrienden zijn.

Zoo hebben ook die voorspringers in de Kamers het bloempje der werkmanspensioenen uit ons programma geroofd, om er mede te pronken als de meerkol van Fontaine met de pluimen van den pauw. Het ontwerp in handen van de knechten der rijken, heeft echter niet den minsten geestdrift onder de werkersklas doen ontstaan: Op het schrale loon des zwoegers wil men afhoudingen doen zooals bij de vetbetaalde beambten van den Staat,... dit kan genoegzaam gaan, de werkmans moet maar geen genever meer drinken, enz., enz... De boerenarbeider was er volkomen in vergeten! Deze was immers maar een slaaf, een lijdzaam wezen, die, door den pastoor onwetend en door den kasteelheer in toom gehouden, niet te vreezen was...

Thans heeft men dit verzuim ingezien: de socialisten verdubbelen hunne propaganda onder het landsvolk. Vooruit vindt reeds den weg naar buiten,... waarlijk, 't werd hoog tijd, voor den afstammeling der dienstbaren uit de midden-euwen, wiens lot nog minder te benijden is als dat zijner voorvaderen, eenige belangstelling te veinzen.

De springers haalden hunnen loop, en hola hoep!

't Was evenwel de ongelukkigste bokkensprong dien zij ooit uitgevoerd hadden:

In zijn nummer van 9 en 10 Juni wijdde het *Nieuws van den Dag* voor de eerste maal een artikel aan den boerenarbeider.

Een paar uittreksels uit dat fameuze stuk zullen den loonslaaf van te lande klaar doen zien wat

hij te verwachten heeft van die ware vrienden van den werkmans, zooals voornamelijk de katholieken zich noemen.

Ziehier hoe zij spreken:

“De boerenwerkmans leeft eenig, werkt van 's morgens tot 's avonds laat, heeft dus geen tijd om vergaderingen te houden, het dorp waar hij woont bevat te weinig zielen, opdat hij vakvereenigingen zou kunnen stichten, en zoo komt het dat de landbouwwerkmans alleen blijft en zijn lot niet kan verbeteren, zelfs al ware de landbouw in den bloeiendsten toestand.”

Dat staat aldus te lezen in het begin van het bewuste artikel. Ziehier nu waarmede dat meesterstuk van letterkunde sluit:

“... de boerenwerkmans evenals de boer heeft er het hoogste belang bij dat er bescherming aan den landbouw verleend worde. Nu de boerenwerklieden zijn meer dan de helft der werklieden van geheel België. Zij hebben het getal en de macht in handen. Waarom gebruiken zij ze niet om luide en dringend hunnen wil te doen gelden?”

Hoe vindt ge dien kiekenkost, boerenwerklieden? Eerst kan uw lot niet verbeteren, al ware de landbouw in den bloeiendsten toestand, en eindelijk zoudt ge u moeten aan 't huilen stellen om uwen wil te doen gelden. Waarom u de keel gescheurd als ge er toch niets mede winnen kunt?...

Midden in zijnen woordenstroom zegt de schrijver van dien zottepraat ook nog:

“De boer moet den werkmans beter kunnen en willen betalen. Kunnen. Hiermee hangt de verbetering van het lot van den boerenwerkmans vast aan de algemeene verbetering van den toestand des landbouws.” En verder: “Willen. Als de toestand van den boer zodanig zou verbeterd zijn dat hij eene rechtmatige winst voor zijnen arbeid geniet, zou hij de eerste zijn om zijn werkmans beter te betalen.”

Misschien.... Indien er geene eigenaars waren en indien de zucht om meer en meer, — ziel der bazenmaatschappij, — vele boeren, en gewoonlijk de besten, ook niet reeds tot uitbuiters had gemaakt! Wij kennen boeren die op hun eigen goed wonen en waar het werkvolk veel slechter betaald en gevoed wordt als bij de magerste koeboerders. Te Machelen aan de Leie, eenige jaren geleden, vereenigden zich de boeren om de daghuren der arbeiders te verminderen, en aan 't hoofd dier wraakroepende beweging stonden de rijkste boeren van 't dorp. Het was van boereigenaars dat het denkbeeld was uitgegaan...

Er zijn goede boerenjaren genoeg geweest, maar heeft men ooit gehoord dat de boeren alsdan de loonen opsloegen?

Over 't algemeen is het nochtans waar wat het *Nieuws van den Dag* zegt, dat de landbouwers moeite hebben om de beide eindjes aan elkander te knopen. In onze hoedanigheid van buitenman weten wij dit beter dan de pince-nez-dragers uit de Wolvengracht te Brussel, en gelukkiger dan de schrijver van *De Boerenwerkmans* die, gekluis-

terd aan de oude grondstellingen, ook den boeren niets beters weet aan te raden dan luide te spreken, mogen wij het wezenlijke middel aanduiden, dat voor het oogenblik tusschen eigenaar en pachter, tusschen boer en werkmán, alle moeilijkheden op zou ruimen: de vereeniging der belangen.

Wij zeggen: voor het oogenblik, want werkelijk ware dit middel slechts de voorlaatste stap tot het collectivisme. En daar de verwezenlijking van dit denkbeeld slechts kan bekomen worden door de toepassing van het percentstelsel, het wil zeggen, door de regeling van pachten en loonen volgens opbrengst, zullen wij best doen er in de eerste veertien dagen niet op uit vrijen te gaan... Zijne inkomsten aan eenen maatstaf te onderwerpen, vooral de eigenaar... Daar rijmt immers niets op!...

Volgens het *Nieuws van den Dag* zijn de belangen van boer en boerenwerkmán één. Oppervlakkig beschouwd, moet dit zoo schijnen, in werkelijkheid is het anders. Of waarom is de arbeidsman dan verheugd als de boter maar éenen gulden heeft gegolden, waarom ziet hij zuur als de boerin met een blij gelaat van de markt komt? Waarom heeft hij liever dat de viggens goedkoop zijn dan duur? Geef hem eens een deel in de winsten welke de boerderij afwerpt en zijne wezenstrekken zullen altijd in overeenstemming zijn met die zijner meesters. In de plaats van dat moedeloos wezen dat zich loom en vadsig voortbeweegt onder het gewicht der slavenketen welke het op zich voelt wegen, in de plaats van den aanstootelijken knorpot die zich door zorgeloosheid en luiardij op zijne meesters wrekt omdat het zijne meesters zijn, krijgt hij een oppassend, ijvervol en altijd blijmoedig werkmán, wien de bloei der winning aan 't hart ligt, omdat hij er belang bij heeft; op wien gij kunt staat maken, omdat hij zich uws gelijke, omdat hij zich *mensch* weet als een ander...

Ware dit de beste wijze niet om een begin te maken met de oplossing der maatschappelijke kwestie.

THILO.

Omgang met het paard

Wanneer men het geluk heeft ooren te hebben om te hooren, oogen om te zien en men smaakt daarbij het genot een "hart" te hebben dat op de rechte plaats zit, dan hoort, ziet en gevoelt men dikwijls dingen die meer op hun plaats zijn in de nog bestaande landen der barbaren dan wel in het land der beschaving, waarin wij het voorrecht hebben te leven.

En dat nog wel tegenover een dier, zoo nuttig, zooveel waard voor de maatschappij als het paard. In het algemeen is het paard een goed-aardig, leerzaam dier, dat zeer gevoelig is voor eene goede behandeling, dat wil zeggen zich zeer veel laat welgevallen voor het weerspannig en boosaardig wordt.

De meeste mishandelingen, om van andere maar niet te gewagen,

moet het paard ondergaan bij het beslaan. Zijn er ook vele paarden die bij het beslaan niet rustig zijn, een zekere angst verraden, ja zich boosaardig vertoonen, dan is dit in meer dan 9 van de 10 gevallen aan de menschen te wijten.

Hoewel dikwijls het omgekeerde het geval is, moet de smid eischen dat het hem voor het beslag gebrachte paard gewend is zich rustig te houden bij het opnemen der beenen, het besnijden der hoeven en het onderleggen van het ijzer: alle zaken die het dier geen pijn veroorzaken.

Het dresseeren en mak maken van het paard behoort niet tot de roeping van den smid. Toch zien we maar al te vaak dat de smid wordt gebruikt om het dier tam te maken en te dwingen zich rustig te houden in den noodstal. Dit is een fout, daar men maar al te dikwijls ziet dat paarden een zekere vrees, soms hooggradige angst vertoonen wanneer zij bij den smid worden gebracht of reeds wanneer zij een noodstal zien.

Of het in den aard van het vak ligt, zullen we niet nader beoordeelen, doch dikwijls waren wij er getuigen van dat paarden, in plaats van goedig, zacht toegesproken en behandeld te worden, ruw werden aangepakt.

Weinig dieren hebben een zoo groot herinneringsvermogen als paarden en niet te verwonderen was het dan ook dat we paarden zagen weigeren in den noodstal te gaan of de beenen te laten opnemen.

Worden daarentegen paarden van de vroegste jeugd af gewend om de beenen te laten opnemen, iets wat tot de roeping van den eigenaar of fokker behoort, dan kan men, als het op beslaan aankomt, met zachte woorden alles van het dier gedaan krijgen.

Men moet hun vertrouwen inboezemen, niet kwellen waardoor angst ontstaat; doch daartoe behoort kalmte, bedachtzaamheid, een zekere mate van lichaamskracht, gepaard aan onverschrokkenheid en algemeene kennis van het paard.

Reeds als veulen moet men van tijd tot tijd de beenen oplichten en reeds in dien tijd is het noodig nauwlettend zorg voor de hoeven te dragen, daar vele later ontstaande hoefgebreken het gevolg zijn van achteloosheid in de jeugd. In dien tijd reeds moet begonnen worden de hoeven te laten besnijden; doen zich aan de randen scheuren voor, dan moet men daarop acht slaan en die randen laten afraspen. Wanneer op deze wijze het veulen gewend wordt aan het opnemen der beenen en het werken aan de hoeven dan zal men, wanneer de tijd van het beslaan gekomen is, geen last met het dier hebben.

Links en Rechts

Een internationaal Landbouw-Congres zal te Brussel gehouden worden van 8 tot 15 September aanstaande.

Het Congres is verdeeld in 12 secties, de algemeene studie der landbouwvoortbrengselen en de belangen der landbouwers omvattende.

De algemeene secretaris van het uitvoerend comitee stelt zich ter beschikking van alwie wenschte inlichtingen te bekomen nopens dit Congres. Zich te wenden Van de Weyerstraat, 12, Brussel.

De beschermrechten zijn nog niet ingevoerd, en reeds doen zich de noodlottige gevolgen er van gevoelen op den handel.

Een belangrijk handelshuis van Antwerpen, zegt *l'Escaut*, komt het besluit te nemen zich te Rotterdam te vestigen, en wij weten, voegt het blad er bij, dat nog twee andere huizen op het punt staan dergelijk besluit te nemen.

Van eenen anderen kant vernemen wij dat te Aalst, Brugge, Mechelen en in eenen menigte andere steden de broodprijs gestegen is. Te Bergen is die vermeerdering van 2 tot 5 centiem per kilo.

En dat is nog maar een begin!

Vernieling der Slakken. — Wanneer gij in de nabijheid der planten die gij wilt beschermen, al de schillen van rijpe meloenen, waarover gij kunt beschikken, legt, vooral des avonds na eene regenvlaag of na eene besproeiing, dan zult gij, na verloop van een uur, deze schillen overdekt zien met grijze en zwarte slakken.

Het is zelfs verbazend zoo een groot aantal kleine slakjes bijeen te vinden, die het best geoeft oog onmogelijk zou ontwaren in de nabijheid der planten, rond welke zij zich ophouden.

Het is bij duizendtallen dat men er in eenige uren kan vernietigen, indien men zich de moeite getroost van tijd tot tijd de meloenschillen te gaan ontdoen van al de diertjes die er zich aan vastgekleefd hebben.

Zooals men ziet, is dit vernielingsmiddel in het bereik van eenieder; het vereischt slechts een weinig aanhoudendheid, waarna men het genoeg heeft zijne vruchten te zien gedijen.

Beestachtige dweepzucht. — Onnoembare feiten, die aantoonen hoe ver de godsdienstige dweepzucht de massa's kan leiden, hebben zich de verleden week voorgedaan te Maxstadt, in den Elzas, ter gelegenheid van het huwelijk van een katholieke meisje met een jongeling van den protestantschen godsdienst. Het jonge meisje had haar geloof afgezworen en den eeredienst omhelsd van haren aanstaanden echtgenoot.

Nauwelijks was 't inzicht van het jonge meisje gekend, of er werden stappen aangewend om haar van gedacht te doen veranderen; daar zij halsstarrig weigerde, zelfs elk geldelijk aanbod afwees, nam men zijne toevlucht tot bedreigingen. En het waren geen familieleden die zich met de zaak bemoeiden, maar lieden die volstrekt vreemd waren aan de omgeving van het jonge meisje. Kortom, zij lieten haar geen oogenblik met rust.

Den dag van het huwelijk hadden er echte opstanden plaats. Men had lieden uit de volksklasse omgekocht, zelfs straatjongens en meisjes. Het rijtuig der jonggehuwden werd achtervolgd door eene woeste massa, die onophoudend kreten slaakte en bedreigingen uitte.

Voor het wethuis nam het tumult een nog veel schandaliger karakter aan; de genoodigden waren blootgesteld aan allerhande beleedigingen en men was verplicht de deuren van het wethuis te sluiten.

Na afloop der burgerlijke plechtigheid kon de weenende bruid slechts plaats nemen in het rijtuig, dank aan de ongewone krachtadigheid van haren jongen echtgenoot, wiens arm zij niet had losgelaten. Doch de menigte, bij dewelke zich thans ook lieden uit den begooeden stand hadden gevoegd, hield niet op het rijtuig al huilende te achtervolgen, tot op het oogenblik dat de jonggetrouwen zich in veilige schuilplaats bevonden.

De politie is niet eens tusschen gekomen en, wat de zaak nog verergerd, er werden ambtenaars gevonden die 't voorbeeld gaven van deze fanatieke onverdraagzaamheid.

DE MUILPLAAG

Naar het schijnt breidt zich deze gevaarlijke veeziekte nog voortdurend uit.

De papenbladen werpen de schuld op het hollandsch vee, dat hier in grooten getalle over een paar weken binnengekomen is, om de boeren toe te laten hunne stallen opnieuw te voorzien.

Ware dit zoo, dan nog lag de schuld geheel aan het gouvernement, zooals we reeds hebben bewezen.

Immers, vroeger stonden de hollandsche grenzen jaar in jaar uit open en er kwam regelmatig alle weken *vet vee* dat door de vleeschhouwers gekocht werd.

Daar die toevoer wekelijks gebeurde, was hij nooit bijzonder groot en konden de beambten gemakkelijk controleren maken over den staat der gezondheid.

Ook kan het vee dat aangekocht wordt om te slachten geen besmetting voortzetten.

Door het sluiten der hollandsche grenzen, waren onze boeren, die voor verre weg het grootste deel enkel *veevetters* zijn en geen *veekwekers*, uitverkocht en was de veestapel te veel verminderd in België om op onze markten hunne stallen op nieuw te voorzien.

Daardoor was het ministerie verplicht wilde het de boeren, die men dacht te beschermen, niet geheel zonder vee zetten, de hollandsche grens voor eenig dagen open zetten.

Duizende en duizende koeien en stieren kwamen in eens over de grens, en zoo kon 't geheel gemakkelijk gebeuren dat er aldus een of meer zieke beesten zij binnen kwamen, die nu, dat zij moesten op stal gehouden worden, en bij anderen gesteld, hunne plaag moeten voortzetten.

Toch zijn er die beweren dat de plaag voortkomt van inlandsche beesten.

Wat er van is, weten we niet, maar wat wij wel weten is, dat men in Holland, waar volgens de katholieke papieren het vee zoo schromelijk ziek is, ja, waar het sinds lang zou uitgestorven zijn indien al de geruchten over muilplaag, uitzwetende longziekte, enz., voor de helft waarheid behelsden, dat men ginder, zeggen wij, van geen veeziekte hoort spreken.

Ook weet iedereen dat dit alles maar praatjes zijn om het vleesch duur te houden.

De vleeschhouwers zijn van zin eene beweging op touw te zetten om de opening der hollandsche grens te verkrijgen.

Wij hebben hun onze hulp toegezegd, omdat wij meenen dat de werkmán en kleinen boer belang hebben bij goedkoop vleesch.

Dit staat het *domperke* niet aan dat zich achter den uitvlucht zijner meesters verschuilt: de *muilplaag*.

Daarom zullen zij de vleeschhouwers niet ondersteunen.

Het was onnoodig ons dit te vertellen. Lakeien steunen niet, zij worden gesteund voor het uitdragen der vuile potten.

STRIJDPENNING

Buiten alle verantwoordelijkheid der Redactie.

De propagandeurs uit het Groen Deurke op den trein 57, C. H.

Nevele. — De Landbouwer moet meer verschijnen, boer Pier, 0,10. — Met de eerste kiezing zullen wij meer stemmen hebben, pachter Jan, 0,05. — Ik geef ook ne kluit voor de Landbouwer, 0,10. — De socialist moet meer naar Nevele komen, 0,10. — Wij zouden ons ook moeten aaneen sluiten, 0,05.

Vosselaar. — Gij moet eene meeting komen geven, boer Petrus, 0,05. — Weg met Congo, Tieste, 0,05.

Landeghem. — Mijn man heeft voor de socialistes gestemd, Triene, 0,05. — Zoo moeten wij den baas worden, Clette, 0,05.

Hansbeke. — Lang leve de Landbouwer, Rieka, 0,05. — Wij zullen de Gentenaars helpen, X., 0,05. — Zou de graaf niet beter doen de melk die hij opkoopt voor zijne fabriek, uit te deelen aan de armen. Hij laat de werklieden zelfs geen pap niet meer koken, Pier Cies, 0,10.

Hallewijn. — Leve de Gentenaars, Pier Sies, 0,10.

Aalter. — Maar Tieste, waarom mogen wij de Landbouwer niet lezen? 0,05. — Nochtans lees ik hem gaarne, 0,05. — Met hem te lezen ben ik al veel verstandiger geworden, knecht Pier, 0,10.

Poucke. — Ik zou Vooruit ook willen lezen, 0,05. — Leve de socialistes, boer Jan, 0,05. — Op Eersten Mei heb ik Vooruit bezocht, pachter X., 0,10.

Lootenhulle. — Omdat de heeren Congo-beschavers hier de ongelukkige buitenlieden zouden beschaven, boer Judocus, 0,10.

Drongen. — Omdat een miljoenrijke kasteelheer een zak kolen diert geven aan een arm huisgezin gedurende den strengen winter, Vital, 0,10.

Deinze. — Het blad De Landbouwer is in onze stad gretig gelezen geworden, daar we echter over geene genoegzame krachten beschikken om het meer te steunen, brengen wij met eenige vrienden het onze bij, in de hoop van het blad meer te zien verschijnen om dorp en stad voor onze gedachten te winnen, 0,70.

Zulte. — Van een landbouwer, 0,15.

Gent, druk-uitg. Em. Claeys, Van Eyckstr. 6.